Jantje Nauta ziet Noord-Oost Friesland na 41 jaar voor het eerst weer terug

3 Sept 1992

De Canadese, een dochter van Klaas Nauta en Ytje de Jong, is 14 augustus j. l. vanuit haar woonplaats London in de provincie Ontario naar Nederland gereisd en blijft tot 9 oktober. Al deze acht weken logeert ze bij haar zuster Tet, die een twintig - tal jaren geleden, samen met haar man, wijlen Wessel Dijkstra, een trip naar Canada maakte.
Beide zusters konden vroeger, toen ze nog in het ouderlijk huis waren en ook daarna, zoals de Canadese het zei 'it hiel goed mei elkoar fine. Doe't ik hjir yn 'e hûs stapte hie ik it gefoel: no bin ik wer thús'.
Toch wil ze hier niet blijven. Haar echte thuis ligt in Canada, waar haar 5 kinderen en 12 'beppesizzers' wonen.

Jantje Nauta 'sjucht har hjir de eagen út de holle', zo zei een vroegere dorpsgenoot. En dat is ook niet verwonderlijk. Toen ze in 1951 met haar man en drie kinderen op 'de Volendam' stapte voor de grote reis naar Canada, zag Nederland er heel anders uit. De oorlog was nog maar kort achter de rug en de opbouw net begonnen.



Jantje Nauta met haar zusters Tetsje (r) en Klaske, getrouwd met Ulbe de Haan en wonende te Ee.

Wat is er veel veranderd in Noord - Oost Friesland, in de dorpen Morra en Oosternijkerk, waar ze gewoond heeft, waar ze opgroeide, lief kreeg, een gezin stichtte.

'Is dit Nijtsjerk al? We binne net iens troch Bollingwier kommen!' zo had ze op zaterdagmorgen 15 augustus tegen twaalf uur verbaasd uitgeroepen. Het busje dat haar van Schiphol naar Oosternijkerk had gebracht was via Ternaard gekomen. Vroeger voerde de route dwars door Bollingawier.
De brug over de Ald Paesens is echter al jaren verdwenen. De nieuwe weg laat dit gehuchtje, van waaruit Jantje Nauta met haar gezin in 1951 emigreerde, links liggen. Ze woonden toen samen met het gezin Ale Bosscha onder hezelfde dak van de dubbele woning, nabij de bocht.
De Grienereed was in die dagen een smal weggetje, maar is nu een invalsweg van het dorp met aan weerszijden huizen en bedrijven.
Jantje Grijpstra is verrast door de geweldige ontvangst, die ze overal in haar 'âlde heitelân' krijgt.
Het is immers al zolang geleden dat ze vertrok!!!
Verschillende plaatsen, die een belangrijke betekenis voor haar kregen, heeft ze al even bezocht.
Dat is o. m. het kerkje van Jouswier, waarin haar huwelijk op 10 juni 1941 werd ingezegend, maar ook dat van drie van haar zusters Klaske, Betske en Tetsje.
Wat gaat er veel door haar heen als ze, net als vroeger, weer opgaat naar de eeuwenoude hervormde kerk, midden in het dorp, de plek waar in eerdere tijden zich ook het sigarenwinkeltje van 'Lytse Lieuwe' bevond.
In die kerk met haar stoere zadeldaktoren deed ze eens belijdenis van haar geloof.
Wat is het fijn om al die oude psalmen en gezangen weer te zingen.

Wat haar opvalt is dat in vergelijking met Canada de huizen hier maar klein zijn en de wegen smal.
'Se ride hjir elkoar flak by de hûd lâns', zegt ze glimlachend.
Al verschillende malen is in de afgelopen weken een bezoek gebracht aan Dokkum waar ze 'ferduld graach winkelje mei'.
Jantje Nauta vindt het prachtig met allen wie ze vroeger gekend heeft weer te praten. Dan komen vele dingen diep uit het geheugen omhoog.
Er zijn ook lege plekken gekomen. Grafstenen op het kerkhof markeren die.

Haar man is in 1987 op 69 - jarige leeftijd in Tara overleden. Siemen Roel en Marie (een zuster van Siemen) die al eerder waren geëmigreerd, hadden voor een sponsor gezorgd. Een boer, die het eerste jaar garant stond voor werk. Een eis van de Canadese regering.

'We sieten dêr midden yn de wyldernis. De herten stiene faaksachter hûs en yn it bosk, wer't wy flak tjsinoan wennen, húsmannen beren. Ik bin wol bang west dat se derút komme soene'.
De Grijpstra's bleven hier 4½ jaar 'hangen', een periode waarin ze het engels goed leerden. Meer dan 20 jaar hebben ze daarna in Sarnia gewoond, waar haar man metselaar was. Een plaats met veel Friezen.

Het trefpunt was daar de winkel met Hollandse producten van een zekere Postuma. Daar heeft ze wel gesproken met o. a. Wiebe Zeijl, werkzaam bij de douane, voordien apotheker in de Nauwstraat te Dokkum en een zekere Boersma. Die moet volgens Jantje Nauta een groentezaak op de Grote Breedstraat hebben gehad, vlakbij het bruggetje over het Nauw.

In Tara hadden ze een eigen timmerzaak tot 1983 toen haar man 65 jaar werd en de hamer in de wilgen hing. Na de dood van haar man in 1987 bleef Jantje Nauta nog 2 jaar in Tara wonen om dan naar haar huidige woonplaats London te verhuizen.

De kinderen hadden tegen haar gezegd als moeder nog eens naar Nederland wil, doe het dan nu. U bent gezond en goed ter been. Straks is het misschien te laat.

Jantje Nauta is zeer blij en dankbaar dat ze hier is, na zo'n lange reeks van jaren in Canada. Ze geniet van elke dag, van alles wat ze ziet en herkent, van de ontmoetingen met mensen, die ze vroeger heeft gekend en met de jongeren, die haar tante noemen.

In 1951 met haar man Siemen Grijpstra geëmigreerd naar Canada

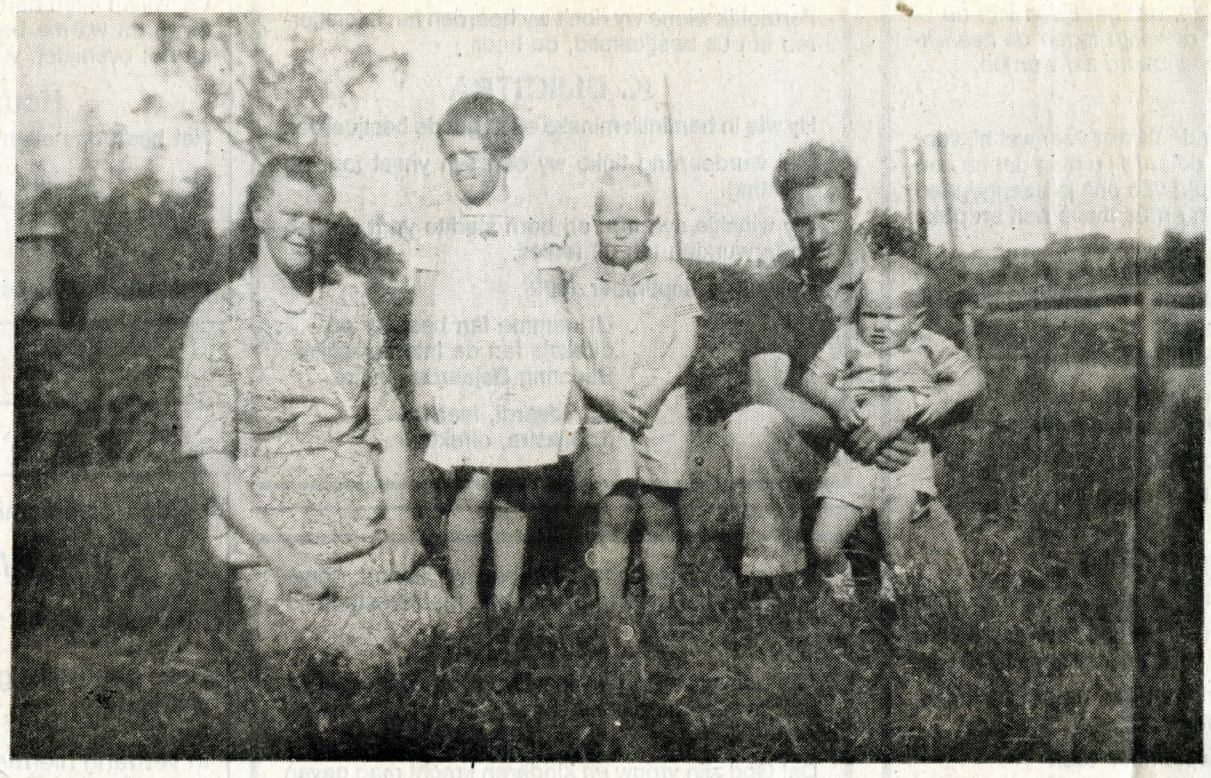
Jantje Nauta ziet Noord-Oost Friesland na 41 jaar voor het eerst weer terug

3 Sept 1992

OOSTERNIJKERK - 'Myn man hat nea wer nei Fryslân, nei syn berteplak Easter-Nijtsjerk ta wollen. Dêrom hawwe wy net sa as oare emigranten sa no en dan ris in trip nei Hollân makke. Sels net ien kear. It is no foar it earst dat ik nei 41 jier dizze streek wer werom sjoch. En jo kinne der seker ynkomme dat dit foar my hiel wat besjut.
Wat in yndrukken, soms hast te folle, krije jo dan te ferwurkjen. Wat in herinneringen komme boppe, as wurde troch al dy minsken wer't ik mei praat ophelle.'

Aan het woord is de 72-jarige te Morra geboren Jantje Nauta, een vrouw die de Friese taal na al die jaren nog niet is verleerd. Soms heeft ze even moeite om een woord uit het geheugen op te kunnen halen of draait ze cijfers, naar engelse gewoonte in jaartallen om.

Ze zit tegenover ons aan tafel in de woning van haar zuster Tetsje Dijkstra - Nauta aan de Grienewei te Oosternijkerk.



Deze foto van het gezin Grijpstra werd in 1951 te Bollingawier gemaakt kort voor het vertrek naar Canada. Tussen Jantje en Siemen staan Ytsje, thans wonende te London en Sietse, nu te Calgory. De jongste van de drie kinderen is Klaas, thans te Sarnia.

Grijpstra had in 1951 voorgoed afscheid van Friesland genomen. Na alles wat hij hier had meegemaakt, vooral ook in de oorlogsjaren, had hij er geen behoefte aan het nog eens te bezoeken.
Hij was een zoon van Sietse Grijpstra - destijds een bekende inwoner van Oosternijkerk - en van beroep timmerman/metselaar.
Het boerewerk was hem ook niet vreemd.
Siemen kreeg z'n timmeropleiding bij Thomas de Wilde, wiens zaak zich op korte afstand van z'n ouderlijke woning bevond.
In de jaren vijftig trokken verscheidene gezinnen uit deze streek naar Canada om daar een nieuw bestaan op te bouwen. Men zag het hier niet zitten. Daartoe behoorden ook de Grijpstra's.
Zeventien dagen duurde de bootreis met 'de Volendam', een tocht die Jantje Nauta nooit zal vergeten. Zo (zee)ziek als een hond en dan ook nog drie kleine kinderen bij zich, die de nodige zorg vroegen.
De aankomsthaven was Quebec. Vandaar een treinreis van vier uren, gevolgd door een autorit. Dobington een klein gehuchtje was de eindbestemming.